

Кириї Сергій Леонідович,

к.держ.упр., доц., доцент кафедри державного управління,

ХарPI НАДУ, м. Харків

ORCID 0000-0002-1948-205X

УДК 35.08

doi: 10.34213/db.21.01.03

ПУБЛІЧНИЙ КОНТРОЛЬ ЯК ОБ'ЄКТИВНЕ УПРАВЛІНСЬКЕ ЯВИЩЕ

Визначено взаємозв'язок трансформаційних процесів, які відбуваються в публічному управлінні та реформою системи контролю в Україні – перехід від системи пострадянського державного управління, заснованого на домінуванні державної власності та недемократичних методів управління до системи демократичного публічного управління спричинило зростання ролі громадського контролю та аудиторських форм державного контролю. Виявлено сутнісні ознаки та характерні риси публічного контролю як об'єктивного управлінського явища, що проявляється як функція управління та процес її реалізації в суспільстві. Поняття “публічний контроль” розглянуто з позицій суб'єкт-об'єктних відносин та констатовано, що він, як функція управління, здійснюється органами державного управління та органами місцевого самоврядування щодо дотримання норм і правил, прийнятих у суспільстві. Запропоновано ієрархічну модель суспільного контролю, основними формами якого є публічний контроль як державний та муніципальний, громадський і міжнародний.

Ключові слова: контроль; суспільний контроль; контроль у публічному управлінні; громадський контроль.

Постановка проблеми. Зміна світоглядної орієнтації українців, яка відбулася в останні десятиліття, розпочала тривалий шлях демократичних перетворень у державі. Насамперед це проявилось у гуманізації публічних відносин, коли людина стає найвищою суспільною цінністю держави, та в людино-орієнтованому підході в управлінні, що, у свою чергу, призвело до переходу від системи пострадянського державного управління, заснованого на домінуванні державної власності, планової економіки та командно-адміністративних методів управління, до системи публічного управління – з

переважанням приватної власності, змішаної економіки та демократичних методів управління. Такі трансформаційні процеси охоплюють усі сфери суспільних відносин – від особливостей взаємовідносин чоловіка і жінки в сім'ї до формування нових механізмів взаємодії влади, бізнесу та громадянськості.

Кожній із сфер суспільства притаманні власні ключові суспільні функції: державній владі – встановлення та контроль за дотриманням норм і правил у суспільстві; бізнесу – формування його економічної основи; громадянськості – контроль та виявлення відхилень від напрямку розвитку держави і суспільства. Поступальний суспільний розвиток обумовлюється відповідною реалізацією в державі основних управлінських функцій і однією з ключових серед них є функція контролю, “творча місія” якої, як зазначав О. Сушинський [2, с. 30], полягає у спрямуванні управлінського процесу в необхідному оптимальному напрямку, тобто контроль виступає в якості “управління управлінням”. Однак у сучасній публічно-управлінській науковій парадигмі, в основі якої лежить вище зазначений трансформаційний процес, сутність публічного контролю як об’єктивного управлінського явища, оскільки функція контролю характерна як для державно-управлінських, так і для громадських інституцій, породжує в науковому дискурсі різне трактування його змісту та форм реалізації, а різнопланове поєднання суспільними інституціями контрольних функцій носить суперечливий характер і потребує узгодження як у практичній площині – контрольних повноважень між державою та громадянськістю, так і в теоретичній – співвідношення його з іншими дотичними науково-обґрунтованими категоріями, такими як публічна влада, публічне управління, публічна служба – з одного боку та суспільний, громадський, державний контроль – з іншого.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретико-методологічні основи контролю як об’єктивного явища державного управління були закладені у працях українських теоретиків і практиків державного управління В. Авер’янова, Ф. Бутинця, Н. Виговської, П. Германчука, Л. Письмаченко, О. Полінця, Н. Рубан, І. Стефанюка, О. Сушинського, О. Шевчука та інших

фахівців, які звертали увагу на неоднозначності трактуванні та значенні контрольної функції, різних форм та методів контролю у становленні держави та розвитку суспільства. Проте трансформація суспільної парадигми в Україні вимагала нового бачення та переоцінки ролі різних форм контролю в державі та суспільстві, формування нової концепції контролю як об'єктивного суспільного явища, що отримало розвиток у публікаціях А. Буханевича, В. Кравчука, Я. Кергул, Н. Кідалової, С. Косінова та ін. В їхніх працях розпочато науковий дискурс щодо місця публічного контролю як наукової категорії в сучасній теорії публічного управління, його змісту як процесу та функції управління.

Мета статті – виявити сутнісні ознаки, характерні риси, особливості контролю як об'єктивного явища публічного управління в демократичних країнах, взаємообумовленість форм його реалізації, встановити взаємозв'язок категорії “публічний контроль” з публічним управлінням у контексті формування України як демократичної соціально орієнтованої держави.

Виклад основного матеріалу. Науковий дискурс щодо сучасної концепції публічного управління вже вийшов за межі обговорення суб'єкт-об'єктних відносин, які виникають в демократичних суспільствах, мети та форм його реалізації, а лежить у площині результативності та ефективності управлінської діяльності, де ключова роль належить контролю як функції управління. Трансформація пострадянського державного управління в публічне управління спрямована на запровадження нових принципів і форм взаємодії суб'єктів суспільних відносин щодо спрямованості та мети існування держави, характеру відносин власності, домінуючих методів та механізмів управління, участі громадськості у процесі прийняття рішень, співвідношенні процесів централізації та децентралізації управління суспільним розвитком, результативності та ефективності діяльності публічних інституцій. Такий процес передбачає також упровадження відповідних змін у характері контрольної діяльності.

Контроль, як сукупність форм управлінського впливу, спрямованих на забезпечення законності й стабільності відносин, суспільного порядку і

державного устрою, дотримання Конституції та інших нормативно-правових актів, забезпечення додержання законних прав та свобод людини і громадянина, підвищення ефективності управління та його подальшого розвитку [3], є складним, різноплановим і багатогранним явищем, що проявляється в публічному управлінні як управлінське явище – функція управління та процес її реалізації. Сучасна концепція публічного управління сформована на основі трактування публічного управління як процесу реалізації управлінських функцій органами державного управління та органами місцевого самоврядування, розділяє контроль за критерієм інституціональної приналежності суб'єкта контролю та спрямованістю контрольної діяльності на контроль у сфері публічного управління та публічний контроль.

Контроль у сфері публічного управління трактують як функцію органів публічної влади та управління, яка дає змогу не тільки виявити, а й запобігти помилкам і недолікам у діях суб'єктів державного управління та суб'єктів місцевого самоврядування, шукати нових резервів і можливостей для суспільного розвитку та прогресу [4]. Контроль у сфері публічного управління реалізується або органами державного управління та органами місцевого самоврядування, або інституціями громадянського суспільства. Основне завдання такого контролю полягає у сприянні ефективному функціонуванні державного механізму щодо виконання ключових цілей демократичної держави – створення умов для гармонійного, всебічного розвитку особистості та захисту національних інтересів.

Контроль у сфері публічного управління, здійснюваний органами державного управління та органами місцевого самоврядування, спрямований на формування та підтримання динамічної рівноваги суспільної системи відповідно до демократичних стандартів та норм взаємодії суб'єктів суспільних відносин. Домінуючу роль у цьому процесі відіграє контроль їх законності. Законність у публічному управлінні передбачає діяльність органів державного управління та органів місцевого самоврядування у спосіб, який дозволено в законодавстві держави, на відміну від законності, яка передбачена приватним

правом – законною є не заборонена діяльність. Тому такий вид контролю в публічному управлінні реалізується як контроль законності та відповідності діяльності публічних інституцій встановленим у законодавстві нормам і правилам. Контроль відповідності як на пострадянському просторі, так і у світовій демократичній традиції є основним видом контролю, його форми переважають при реалізації контрольної функції в публічному управлінні. Домінування контролю відповідності у традиційному державному управлінні пов'язане з тим, що в його основі лежить процесний підхід, дотримання правил і процедур управлінської діяльності, а її результат є наслідком виконання формалізованих управлінських завдань, що було досить ефективно в умовах переважання державної власності та централізованого управління суспільними відносинами. Однак в умовах зростаючої ролі приватної власності, а відповідно зростання долі приватно-правових відносин, децентралізація процесів публічного управління призводить до збільшення частки інших видів та форм контролю в публічному управлінні, орієнтованих на забезпечення ефективності публічно-управлінських відносин – громадського контролю та контролю результативності та ефективності діяльності органів публічного управління.

Однією з ключових відмінностей публічного управління від традиційного державного управління є застосування результат-орієнтованого підходу, що спонукало до впровадження нової для пострадянських країн форми контрольної діяльності як аудит публічного сектору. Така форма контролю передбачає оцінку діяльності органів публічного управління на відповідність критерію результативності, тобто зіставлення запланованих чи співставлення зі світовими стандартами досягнутих результатів з огляду на ефективність використання суспільних ресурсів. У державному контролі України це сприяло запровадженню нової форми контрольної діяльності, що мала різні назви в демократичних державах через зосередження на тих чи інших аспектах оцінки ефективності та результативності в публічному секторі суспільних відносин: аудит виконання, аудит відповідності ціна-якість, аудит ефективності використання бюджетних коштів, аудит управління. У практиці діяльності

органів контролю України це був аудит ефективності виконання бюджетних програм [5].

Ефективність у публічному секторі може бути забезпечена також шляхом створення конкурентного середовища при реалізації органами державного управління та органами місцевого самоврядування ключових завдань суспільного розвитку, що стало також чинником перетворення пострадянського державного управління у публічне управління. Такі інструменти підвищення конкурентоспроможності державних структур в європейських демократіях почали застосовуватись ще наприкінці ХХ ст. й отримали назву новий публічний менеджмент (New Public Management). Концепція нового публічного менеджменту як узагальнений досвід проведення адміністративного реформування [6] в європейських країнах характеризується впровадженням ринкових інструментів і підходів у державно-управлінських процесах – створення конкурентного середовища між постачальниками публічних послуг, перетворення споживачів публічних послуг у “вільних ринкових агентів”, створюючи можливості вільного вибору місця й часу отримання послуги, зосередження уваги на меті, а не на правилах та процедурах, запровадження децентралізованого управління суспільним розвитком, перевага ринкових механізмів над бюрократичними. Такі перетворення в публічному управлінні відповідно вплинули на зміну концепції контрольної діяльності, ключовими принципами якої стали: передача права контролю за діяльністю урядових установ від бюрократів-чиновників до громадян, оцінювання діяльності публічних організацій не за витратами, а за результатами. Відповідна зміна концепції контрольної діяльності сприяла формуванню іншого підходу до реалізації контрольної функції, що орієнтувався на запобігання відхилень від запланованих результатів та рекомендаційному характеру контрольних дій. У практиці реформування системи державного контролю України це призвело до домінування аудиторської форми його реалізації, зміщення акцентів контрольної діяльності з контрольних-ревізійних форм на аудит.

Поряд із цим застосування нового публічного менеджменту в державному управлінні мало ряд недоліків, пов'язаних з неспроможністю ринкових механізмів вирішувати соціальні проблеми та неспроможністю влади забезпечити ефективність публічного сектору, що спричинило зростання соціального розшарування суспільства та зменшення ролі держави та державної служби у вирішенні суспільно значимих проблем. Тому поряд із запровадженням нового публічного менеджменту широкого вжитку набувають принципи “належного управління” (“Good Governance”). Відповідно ця концепція продовжує подальшу трансформацію поставторитарного державного управління в публічне управління, що насамперед акцентує увагу на застосуванні прозорих механізмів державного менеджменту, широкій участі громадськості в управлінських процесах, увазі не тільки до результативності діяльності публічних інституцій, але й їх ефективності, поряд з рівноправністю та партнерськими відносинами всіх суспільних секторів. Такі зміни в публічному управлінні спонукали адаптувати систему контролю в публічному управлінні до нових реалій, що обумовило зростання ролі громадського контролю та створенню нових органів контролю здатних забезпечити відкритість та прозорість управлінських процесів. У практиці контрольної діяльності в Україні було сформовано низку антикорупційних публічних інституцій – Національне агентство з питань запобігання корупції, Національне антикорупційне бюро, Спеціалізовану антикорупційну прокуратуру, Вищий антикорупційний суд, широкі повноваження отримують громадські інституції у сфері як забезпечення прозорості та відкритості управління, так і виявлення та запобігання неефективного використання коштів і публічного майна, що трансформувалось в систему публічного контролю.

Категорія “публічний контроль” не набула широкого вжитку в теорії та практиці публічного управління, оскільки по-різному трактується в науковому дискурсі, проте можна виділити загальні підходи та характерні його ознаки як управлінського явища.

Детально аналізуючи сутність явища “публічний контроль”, А. Буханевич [7] спирається на сучасні дослідницькі підходи зарубіжних авторів і наводить такі його ознаки:

- реалізація принципу публічності в державному управлінні;
- умова формування громадянського суспільства;
- інструмент узгодження інтересів громадян і влади;
- право громадян на отримання звітності від влади;
- обмеження прагнення держави порушувати закони;
- реалізація, інструмент громадського та громадянського обов’язку щодо нагляду за інститутами державного управління;
- можливість для громадян та обов’язок для держави здійснювати власну діяльність відкрито, прозоро та незаангажовано;
- форма соціального блага;
- функція публічної влади та ін.

Підсумовуючи, він доходить висновку, що публічний контроль є інструментом демократичного суспільства щодо оптимізації системи діяльності органів державної влади в сучасних умовах суспільно-політичного розвитку. Таке тлумачення надає можливість його широкого трактування і не визначає природу його суб’єкт-об’єктних відносин – його можна трактувати і як суспільний, і як громадський, і як державний контроль.

Акцентуючи увагу на тому, що публічний контроль є системою організаційно-правових форм забезпечення додержання законності у діяльності публічної адміністрації, прав і свобод людини, ефективного виконання повноважень і завдань органами державної влади, місцевого самоврядування, їх посадовими і службовими особами, В. Кравчук [8] пропонує до такої системи включати державний, громадський, муніципальний і міжнародний. Тобто розглядаючи такий підхід до публічного контролю з позиції суб’єкт-об’єктних відносин, не можна встановити однозначно ні суб’єкта контролю, ні підконтрольного об’єкта, а лише загальну його мету, і тільки звузивши його до конкретної форми реалізації, можна визначити його специфіку. Невизначеність

суб'єкта і об'єкта контролю [9, с. 117] не дала можливості законотворцям в Україні прийняти закон “Про публічний контроль” [10], який би регламентував правові та організаційні засади реалізації права членів громад на участь у публічному управлінні шляхом реалізації контрольних повноважень.

Стаття 5 Конституції України [1] визначає, що єдиним джерелом влади в Україні є народ, який здійснює її безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування. Одним із ключових інструментів, завдяки якому реалізується влада, є управління, виходячи з положення про управління як суб'єкт-об'єктні відносини контроль як функція управління здійснюється українським народом або безпосередньо, або через органи публічного управління, тобто суб'єктом контролю є або народ-громадськість, або органи державного управління та органи місцевого самоврядування.

Таким чином, можна констатувати, що система публічного контролю включає низку форм його проведення, а сам публічний контроль є багатокомпонентним складним явищем реалізації контрольної функції в суспільстві та передбачає широке та звужене його трактування [11]: перше – пов'язане з розглядом його як синоніму суспільного контролю, тобто реалізація всіх контрольних функцій у державі та суспільстві, що відповідає широкому його трактуванню, друге – звужене, яке базується на зведенні його до громадського контролю або як контроль, здійснюваний публічними інституціями – органами державного управління та органами місцевого самоврядування.

Публічний контроль як синонім суспільного контролю, пов'язаний з розширенням суб'єкта його реалізації до будь-яких інституцій, наділених контрольними повноваженнями в суспільстві від громадських організацій та окремих громадян до органів державного управління, органів місцевого самоврядування, міжнародних організацій, судової гілки влади. У цьому контексті публічний контроль, з одного боку, сприяє дотриманню громадянами норм і правил, встановлених у державі, а з іншого забезпечує захист громадян від узурпації влади державними інституціями та зазіхання держави на ключові

суспільні цінності – права та свободи людини і громадянина. Відповідно система публічного контролю має бути збалансована таким чином, щоб контрольні інституції мали достатньо повноважень для стримування державного апарату та забезпечували дотримання законодавства громадянами. Тобто публічний контроль реалізується як механізм “стримування та противаг” у системі суспільних відносин людина-держава.

Ототожнення публічного контролю з громадським звужує суб’єкт контрольної діяльності до контрольних повноважень “публіки”, якою виступає або громадське об’єднання, або окремих громадян, що реалізує власні контрольні повноваження або безпосередньо – беручи участь у виборчому процесі, або опосередковано – через відповідні державні органи. Основне завдання такого контролю – забезпечення дотримання прав і свобод людини, дотримання законодавства органами влади, попередження прийняття посадовими особами необґрунтованих управлінських рішень.

Якщо ж виходити з постулату, що контроль є функцією управління, то публічний контроль у такому випадку має бути функцією публічного управління, а отже суб’єктом його реалізації є органи державного управління та органи місцевого самоврядування, а об’єктом контролю – норми і правила, які встановлюють характер взаємовідносин держави та людини, держави та бізнесу, бізнесу та людини. Таким чином, публічний контроль як об’єктивне управлінське явище набуває чіткої визначеності в контексті суб’єкт-об’єктних відносин та дає змогу відмежувати його від громадського контролю і на цій платформі набуває актуальності теорія суспільного контролю, який охоплює усі сфери взаємовідносин у суспільстві – держави, громадян та бізнесу.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Процеси демократизації, що відбулись в останні десятиріччя в Україні, сприяли формуванню нової управлінської парадигми, яка базується на трансформації пострадянської системи державного управління в систему демократичного публічного управління, що вплинуло і на зміну концепції контрольної діяльності в суспільстві. Поява нового публічного

управління спричинила перехід від тотального домінування державного контролю в усіх сферах суспільних взаємовідносин до формування системи суспільного контролю, в якій все більшу роль відіграє громадськість як інструмент реалізації контрольної функції. Однією з форм прояву суспільного контролю є публічний контроль, що не отримав широкого обговорення в публічно-управлінському дискурсі, та з позиції суб'єкт-об'єктних відносин, розуміється як контроль, здійснюваний органами державного управління та органами місцевого самоврядування щодо дотримання в суспільстві демократичних стандартів і норм взаємовідносин держави, громадян і бізнесу. Система публічного контролю включає два його основних види: державний контроль, основна мета якого дотримання законодавства усіма суб'єктами суспільних взаємовідносин та контроль, здійснюваний органами місцевого самоврядування під час реалізації власних повноважень щодо розвитку відповідних територій.

Список використаних джерел

1. Конституція України від 28.06.1996 р. Дата оновлення: 01.01.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр> (дата звернення: 02.10.2020).
2. Сушинський О. І. Контроль у сфері публічної влади: теоретико-методологічні та організаційно-правові аспекти. Львів : ЛРІДУ УАДУ, 2002. 404 с.
3. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк та ін. Львів : ЛРІДУ НАДУ, 2011. Т. 8. С. 307–310.
4. Енциклопедія державного управління : у 8 т. / наук.-ред. колегія : Ю. В. Ковбасюк та ін. Київ : НАДУ, 2011. Т. 2. С. 255–256.
5. Кирій С. Л. Основні напрямки вдосконалення аудиту адміністративної діяльності в Україні. *Теорія та практика державного управління*. 2009. Вип. 3. С. 299–306.
6. Болотіна Є. В., Нікітенко А. В. Сучасні західні концепції управління та моделі публічного адміністрування. *Економічний вісник Донбасу*. 2017. № 1 (47). С. 99–100.
7. Буханевич А. Публічний контроль у контексті сучасних дослідницьких підходів. *Вісник Національної академії державного управління*. 2009. № 1. С. 25–32.
8. Кравчук В. М. Поняття та зміст публічного контролю у сучасній державі. *Юридичний вісник*. 2015. № 1. С. 210–215.

9. Кергул Я. М. Публічний контроль в Україні та Франції: порівняльно-правове дослідження. *Актуальні проблеми держави і права*. 2020. Вип. 85. С. 111–120.

10. Про публічний контроль : проект Закону України № 2297 від 06.07.2015 р. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55907 (дата звернення: 02.10.2020).

11. Кирій. С. Л. Публічний контроль як явище та функція публічного управління. *Публічне управління XXI століття: погляд у майбутнє* : зб. тез XXI Міжнар. наук. конгресу, 21 квіт. 2021 р. Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ “Магістр”, 2021. С. 59–62.

References

1. Konstytutsiia Ukrainy vid 28.06.1996 r. (2020). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>.

2. Sushinskiy, O.I. (2002). Kontrol u sphony publichnoy vlady: teoretyko-metodologichny ta organizatsiyno-pravovy aspect [Control within public power sphere: theoretical and methodological aspects]. Lviv [in Ukrainian].

3. Enciklopediy derzhavnogo upravlinny: u 8 t. / nauk.-red. kolegiy: Y. V. Kovbasyuk et al. (2011). Lviv. T. 8 [in Ukrainian].

4. Enciklopediy derzhavnogo upravlinnya: u 8 t. / nauk.-red. kolegiy: Y. V. Kovbasyuk tet al. (2011). Kyyv. T. 2 [in Ukrainian].

5. Kyriy, S.L. (2009). Osnovny napryamky vdoskonalennya audytu admynystratyvnoyi diyalnosti v Ukrainy [Main directions of the improvement of the performance audit in Ukraine]. *Teoriya ta practyca derzhavnogo upravlinnya, issue 3, 299–306* [in Ukrainian].

6. Bolotina, E.V., Nikitenko, A.V. (2017). Suchasny zahidni koncepcyi upravlinnya ta modeli publichnoho administruvannya [The modern western concepts of management and public administration]. *Ekonomichnyy visnik Donbasu, vol. 1 (47), 99–100* [in Ukrainian].

7. Buhanevich, A. (2009). Publichniy control u kontexty suchasnykh doslidnytskykh pidhodiv. [Public control in the contex of modern research approaches]. *Visnyk Natsionalnoyi akademyyi derzhavnogo upravlinnya, vol. 1, 25–32* [in Ukrainian].

8. Kravchuk, V.M. (2015). Ponyattya ta zmist publichnoho kontrolyu u suchasniy derzhavi [The concept and content of public control in the modern state]. *Yuridichniy visnyk, vol. 1, 210–215* [in Ukrainian].

9. Kergul, Y.M. (2020). Publichniy control v Ukrainy ta Francyyi: porivyalno-pravove doslidzhennya [Public control in Ukraine and France: a comparative legal study]. *Aktualny problem derzhavy i prava, issue 85, 111–120* [in Ukrainian].

10. Pro publichniy control: Proect Zakonu Ukrainy. № 2297 vid 06.07.2015. r. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=55907.

11. Kyriy S. L. (2021). Publichnyi control yak yavysche ta funktsyya publichnogo upravlinnya. [Public control as a phenomenon and function of public administration]. *Publichne upravlinnya XXI stolittya: poglyad u maybutnye : zb. Tez XXI Mizhnar. nauk. Kongrecu, 21 kvit. 2021 r.* Kharkiv, 59–62 [in Ukrainian].

Kyriy S. L.,

*PhD in Public Administration, Associate Professor
of Public Administration Department,*

KRI NAPA, Kharkiv

ORCID 0000-0002-1948-205X

Public Control as Objective Management Phenomenon

In the modern public-administrative scientific paradigm, which is based on the transformational process of transition from the system of the post-Soviet government to the system of public administration, the essence of public control as an objective management phenomenon, with the control function being characteristic of both public-administrative and non-government institutions, generates different interpretations of its content and implementation forms in the scientific discourse. The diverse combination of control functions by social institutions is contradictory and requires coordination both in practice – division of control powers between the state and the public, and in theory – its interrelation with other related scientifically substantiated categories i.e. public authority, public administration, public service on the one hand, and public, social, state control on the other.

One of the key tools, due to which the power and administration are implemented, regarding the provision that management is a subject-object relationship, control as a management function is exercised by people either directly or through public administration authorities, that is, the subject of control is either people/the public or public administration authorities and local self-government bodies.

The public control system presupposes a number of formats of conducting control; while public control proper is a complex multicomponent phenomenon of implementing the control function in society and provides a wide and narrowed interpretations: the first is connected with considering it as a synonym of social control, that is, the implementation of all control functions in the state and society, which corresponds to its wide interpretation; the second is narrowed, based on reducing it to control by the public or to control carried out by public institutions – public authorities and local self-government bodies.

Public control as a synonym of social control is associated with the extension of its

implementation subject to any institution vested with control powers in society – from non-governmental organizations and individual citizens to public authorities, local self-government bodies, international organizations, and judicial branches. In this context, public control, on the one hand, contributes to citizens' observance of the norms and rules established in the state, and on the other hand, protects citizens from usurpation of power by government institutions and the state's encroachment on key social values – human and citizens' rights and freedoms.

If we proceed from the postulate that control is a management function, in this case, public control should be a function of public administration, and therefore its subject is public authorities and local self-government bodies; while the object of control is norms and rules which establish the nature of the relations between the state and individuals, the state and business, business and individuals. In this way, public control as an objective management phenomenon acquires a clear definition in the context of subject-object relations, which allows differentiating it from the control of the public, and thus, the theory of social control gains currency, covering all spheres of relations in society – those of the state, citizens, and businesses.

Keywords: control; public control; control in public administration; public audit.

Надійшла до редколегії 31.05.2021 р.

